

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Árnyaltan vasárnap és esütőtörtökön.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fillér Felévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utczá, Pollák-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyílt-téri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt árjegyzék szerint számít fel.

Anarkhia.

(V—a) Pár nappal ezelőtt lelőtték Umberto-t az olaszok királyát, tegnapelőtt pedig az a hír járta be a világot, hogy leszúrták az éppen Párisban időző perzsa sahot. Az utóbbi hír hál' istennek nem bizonyult valónak. Kelet fejedelmének meg volt a szerencséje s kellő lélekjelenléte, hogy a gyilkosságot megakadályozza. De ez a két egymásutáni merénylet olyan megdöbbentő a maga brutalitásában, hogy a józan ember önkénytelen is megállapodik egy pillanatra a két esemény fölött. Vajjon mi volt a célja a gyilkosoknak, mi vezette őket ily szörnyű bűn elkövetésére?

Mert hogy egy volt a céljuk, egy indok vezette mindkettőt tettének végrehajtásánál az kétségtelen. Anarkhista volt mindkettő. Mindkettőt elbódították azok a borzasztó eszmék, mit a külföldi nagy városok munkáslebujaiban hosszú éjszakákon át hirdetnek az anarkizmus apostolai. Az egyik merénylő saját nemzetének felkent királyá ellen emelte fel gyilkos kezét — miért?

A századok történetében számtalan példáját látjuk a politikai gyil-

kosságnak. Kezdve a római Brútustól, — ki saját nevelőapját öli meg, mert azt hiszi, hogy azzal megmenti a romlásnak indult köztársaságot, Bánbánig mind nemes, nagy eszméért emeli fel törét, de mégis bünt követ el mindegyik, mert gyilkol. Akármilyen visszataszító is legyen az anarkhisták munkája, azért tagadhatlanul van tetteikben valami, a mi imponál, mely megkülönbözteti őket a közönséges gonosztevőktől; az az elszántság, melylyel odadobják magukat a biztos halálnak, azokért az eszmékért, melyre feleskütek.

Nincs semmi anyagias érdek, a miért gyilkolnak, egyedül csak azért áldozzák fel magukat, mert azt hiszik, hogy ezzel a jövőnek, az ő általuk megalkotott világfelfogásnak tesznek szolgálatot. Szerintük tulajdonképpen nincs is társadalom. Azt mondják, boldoguljon minden egyes ember úgy, a hogy tud, társadalom nélkül. A társadalom csak arra való, hogy az uralkodók érdekeit szolgálja, azok pedig, kik fenntartják a társadalmat, elnyomatnak, megfosztatnak jogaiktól. Ezért a mai világrendnek pusztulni kell, s erre legalkalmasabb mód, ha ott kezdik a rombolás munkáját, hol a legtöbb hatalom van, a királyoknál.

Elszánt emberek örült agyrémei. De melyik a nagyobb gonosztevő, ezek a királygyilkosok-e, kik életüket áldozzák azokért az eszmékért, önzetlenül, minden anyagi érdek nélkül, mert azt hiszik, hogy így boldogítják az emberiséget vagy azok, kik a másik főhatalmat, a népet, gyilkolják meg lassan, de következetes bizossággal, kiölnek belőle minden okos, egészséges, természetadta józanságot s demagóg lármájukkal térítik le az igazi útról, hol boldogulásukat legjobban feltalálhatnák. Megtámadnak mindent, mi századokon keresztül szent tiszteletben állott. Neki mennek Istennek, embernek s nem talál náluk semmi kíméletre, mi aljas anyagi érdeküknek útját állhatná. A mit tegnap szentnek jelentettek ki, mert pénzt hozott a konyhára, ma már sárba tiporják s gúnyos hahotával nevetnek rajta; mert többé nem jövedelmez. Megméltelyezik a könnyen hívő jölelkű népet, felbujtatják azok ellen is, kik soha romlásuknak okai nem voltak, csak azért, mert elég merészek újtába állani a népapostoloknak, bezárni előttük azt a pénztörzst, melyet az ártatlan, tudatlan emberek keserves szerzett filléreiből nyitottak maguknak.

TÁRCA.

Öreganyám jeggyűrűje.

Öreganyám jeggyűrűje
Az én örökségem,
Mikor meghalt ez maradt rám
Drága kincs ez nekem.
Féltem örözm, tartogatom
Ugy is azt kívánta,
Holta után viselje majd
Az én szívem párja.

Öreganyám jeggyűrűjét
Tisztoogatom szépen,
Tudom már hogy ki ujjára
Illik kiváltképen.
S hogyha az a tüzes szemű
Barna lány se bánja,
Ő viselje, ő legyen majd
Az én szívem párja.

Purjesz Lajos.

Lejtőn.

Mikor magunkra maradtunk, az asszony beszélni kezdett. E pillanatban nem láttam, hogy kendőzött az arca, nem láttam, hogy homlokáról már eltűnt a lányos glória, semmit se láttam. Oda hajtottam fejemet ölébe, megfogatta kuszált hajfürtjeimet s letörle homlo-

komról a verejtéket. Szép volt az asszony még mindig nagyon szép. Arca halovány sárga a szemek fekete mint a sötét éjszaka, ajaka csókra szomjas küssé faradt, de kivanatos Folyékonyan beszélt. Susogva szerelmesen.

Apamat nem ismertem s az anyámról csak annyit tudok, hogy nem szerették a falunkban. Most már tudom, hogy miért: özvegy volt és nem adott semmit a világ nyelvére, Ragalmazták, megcsúfolták sok nagyon sok rosszat beszéltek róla. Mikor én nyolc éves lettem ő meghalt. Egyedül maradtam. A falu fogadott gyermekének s én ettem a keserű, kegyelemkenyeret hosszú hosszú éveken keresztül. Szép lány voltam azt mondják. Lehet sőt valószínű is mert nagyon szerettek. Egyik nap itt voltam ennél a jó embernél máskor meg amannál. Szerettem mindenkit mert ezt így kívánták tőlem. Megtanultam szeretni a rosszat hibájáért, a jót erényéért. Mindenkit szerettem, de szerelmes nem voltam soha. Akivel találkoztam az utcaán megcsókolt, megölelt, megsimogattott. Nekem volt mindig a legnyalkább ruham, nekem vették meg a legszebb pantlikát én jártam a legszebb topánkában, s táncba is engem hívtak legtöbbször a legények.

Egyszer valami rengeteg nagy úr jött a falunkba. Szép ruhaják volt nagy aranyláncot viselt, nem volt fiatal de csúnya se. Azt mondta, hogy feleségévé, boldoggá tenné, ha hozzá mennék. En megkérdeztem nevelőanyámat a falut. Azt mondta erédj hozzá édes lányom legalább te gazdag úriasszony leszel nem úgy mint itt a faluban lennél. Szerencsés leszel nem úgy mint mi. Gazdag leszel nem úgy mint mi szegény ügycsabajos emberek

Hozzámentem. Szerettem a férjemet úgy mint ezelőtt másokat. Gyöngéden, tisztán, igazán, de szerelem nélkül. A szerelemben nem hittem.

Szép palotába laktunk, csillogó termek állottak rendelkezésemre s fényes fogat robogott velem naponta végig a főváros korzóján.

Az uram egykedvű, jó úri ember volt. Nyugodt, békés, csendes, egész nap számadásain dolgozott s velem bár gyöngéden szeretett nem sokat törődött.

Házunk állandóan nyitva volt. Az előkelő világ megfordult szalonunkban, harsány éjlenés és habos pezsgős poharak összekoccnása nem egyszer köszöntötte a ház urasszonyát. És én szerettem vendégeim, mert én szerettem mindenkit. Mindenkit szerettem, tehát senkit. Nekem a csók az ölelés csak játék volt.

Azonban hamar vége szakadt a nagy boldogságnak. Megkezdődött az aknamunka. Hűtelenséggel, csapodársággal vádoltak mért mindenkit szeretni akartam. Minden asszony ismerősöm feltette tőlem az urát s én boldogtalannak éreztem magamat. Férjem a besugások miatt folytonosan szemrehányásokkal illetett. Örökös civódás között éltünk, de nem sokáig, mert én ott hagytam a palotát a fényt a csillogást s visszaakartam menni a kis emberek közé falumba.

— Nem lehetett. Nem fogadtak be.

Az az út a melyen Krisztus a keresztre feszíteni vezették nem volt keservebb az én olyongásomnál. Erről nem beszéltek. Megölel-

Ez az igazi anarkhia, ez az igazi fejtelenség. Azoktól az elvelemült gazemberektől, kik a fejedelmek elete ellen törnek, nem kell félni, szaporítsák testőrjeiket az uraikodók, utasítsák a rendőrséget, hányják fel azokat a büfnészeket, hol az ilyen eszmék teremnek s fojtsák el még csirájukban. De jaj annak az országnak, jaj annak a népnek amely az alapostolok keze közbe került.

Ezekre az anarkhistákra nem gondolunk, ezeket nem pusztítjuk tűzzel-vassal, pedig ezek a valódi megrotntói minden becsülletes munkának, józan törekvésnek. Ezek lesznek azok, kik végleg fejdülnek az állam jólétét, felforgatják a társadalmat s a romlás örvényébe sodorják menthetetlenül az országot.

Ezért hát ne a királygyilkos anarkhisták elleni védekezésről gondolkozunk, ne arról írjon a sajtó haszombos vezetőcikküket; érintézi azt radikálisan, alaposan csupán a rendcsérg is, — de alljuk útját annak az anarkhiának, mely sokkal veszedelmesebb a királygyilkosok örült eszméjénél, mely ha nem lépünk fel kellő időben, végveszélybe dönti az egész országot.

A betegsegítés reformja. A vidéki kerületi betegsegítő-pénztárak a múlt hónap 11-én és 12-én az országos iparegyesület helyiségében országos értekezletet tartottak, a melyen pontonként vitatták meg a kereskedelmi miniszternek a betegsegítés reformjára vonatkozó javaslatát. Az országos értekezlet Szontagh Jenő, a szolnoki kerületi betegsegítő-pénztár titkárát bízta meg a hozott határozatoknak megfelelőleg, a kereskedelmi miniszterhez intézendő fölterjesztés elkészítésével. Szontagh Jenő már el-

tek megcsókoltak egyik percben kinevettek kigúnyoltak a másikban.

A szenvedések közt aztán érezni kezdtem, hogy szerelmes vagyok. De ez nem könségség szerelme volt. Örjögő, irtozatos kiző szerelme Nem tudom hogy kit szeretek. Szeretem azt a ki véresre tudna csokolni ajkamat. Szeretem azt a ki torron öli megához. Szeretem azt a ki velem atéli az udvok-udvet. Szeretem azt a ki engem valaha egy pilanatig is szeretett. Ha üt, ha bant, hakinvet, ha uodok féregnek nevez akkor is szeretem. Ha porba dob, ha lábával tapos össze, akkor is szeretem. Ha megvet, ha gyűlöli, ha utal még akkor is szeretem.

Most már érzem, hogy nem tudnék csendes kis falumnak jámbor lakója lenni. Idővel még a vértünk is megváltozik. Nem tudnék élni ott a hol csend van és nyugalom. Az elhagyatottság nem az én birodalmam. A hol szerelmes ifjak poharakat csemetnek a hol parfüm illat szivarfüst, nota és ciganyzene teszi mámorossá a levegőt ott szeretek én lenni, oda ragad engem a vágyam.

Az emberek aljassnak neveznek undorral fordulnak el tőlem de én azért nem érzem bünségek magamat.

A világ... a világ... az oka.

Könny folyt végig a festécs arcon. Nagy fájdalomnak nagy könyecseppje. Az asszony nam rézgett aztán eldugta fejét gyűrűt vankosba. Szégyelte magát. Én féltém. Indulatos lázzal csokoltam meg akendőzött arcot és csak annyit tudtam mondani:

Nem vágy bűns.

Az asszony blazirt szeméből folyt a könnyek árja. El-el csukló szavából csak annyit lehetett érteni.

A világ... a világ az oka.

készítette a fölterjesztés tervezetét, melyet legközelebb fog tárgyalni a segítőpénztárak országos központi bizottsága.

Tervezet szerint a megalkotandó, új betegsegítő-pénztári törvénynek mar a címe is kiegészítendő volna azzal, hogy a törvény nemcsak ipari és gyári, hanem kereskedelmi alkalmazottak betegség esetén való segítéséről is intézkedik. A továbbiakra vonatkozólag csakis a legteljesebb pénztári centralizáció az, mely a betegsegítés érdekében egyedül célravezető. Megszüntetendők az 1000-nél több taggal bíró ipartestületi pénztárak, valamint a gyári és vállalati pénztárak is.

A pénztárak belső szervezetére vonatkozólag a közgyűlési kiküldötteknek maximális száma 200-ban volna megállapítandó. A közgyűlési képviselés tekintetében a 8. és 9. pont a 100 munkást foglalkoztató ipartelep részére oly szabadalmakat biztosít, melyeket tilt az egyforma jog és közelesség elve. A felügyelő-bizottsági tagok számát hatban, megbízatásának idejét pedig három évben kéri a tervezet megállapítani. Kéri továbbá, hogy a pénztári képviselésre nézve a munkaadók és az alkalmazottak egyenlő számaránya alapítottassék meg. Főköszegnek tartja, hogy a választott bírósági határozatok ellen a központi szövetség választott bíróságához lehessen fellebbezni, mivel ez csak késleltetni fogja az ügyek végleges lebonyolítását.

Föltétlenül szükségesnek tartja a tervezet a betegsegítési ügy központosítását és a pénztárak központi vezetését. De nem tartja elengedőnek, hogy a tervezett központi szövetség csak a kerületi pénztárak országos szövetsége legyen hanem az egységes vezetés érdekében azt kívánja, hogy a központi szövetség az összes hazai pénztárak központi szövetsége legyen. A pénztárak főköszeginek a központi szövetség pénztárába való beosztása tekintetében kéri a törvényjavaslatban megállapítani, hogy minden szövetségi pénztár, a központ által könnyen ellenőrizhető szükségletei fedezése után fennmaradó pénztőlséglet a központba beszalítani tartozik.

A kezelő személyzetre vonatkozólag kéri, hogy a pénztári tisztviselők ninosításának törvényben való meghatározását mellőzzék. Szükségsnek tartja, hogy a tisztviselők szolgálati pragmatikáját, csielőptelési módozatait és fizetési fokozatait országosan szabalyozzák. Kéri a törvényben való kimondását annak, hogy a pénztári tisztviselők saját felelőssel szemben hatósági jogkörrel jarnak el. Ez által törvényes védelemben részesülének a gyakori inzultusoknak kitett pénztári tisztviselők.

A pénztári tagoknak nyújtandó segítség ügyében a minimális segítés közé fölveendőnek tartja a családtagok díjtalan orvosi és gyógyszerrel való ellátását. Javasolja, hogy a pénztári hozzájárulás mértékének a nem kerületi pénztárakra nézve való megállapítását a központi szövetség hatáskörébe utalják.

Szükségsnek tartja, hogy a járulékok kiszámítása, beszédése, nyugtatása, stb. iránti intézkedés kizárólag a pénztárak fóladata legyen.

A bejelentések eszközölésének ellenőrzésére nézve ajánlja a tervezet annak elrendelését, hogy az iparhatóságoknál megköött inasszerződésekről és a munkakönyvek alapján tett bejelentésekről az illető hatóságok hivatalos értesítéseket küldjenek az illetékes pénztáraknak.

A reformtervezet hiányaként megemlíti

hogy az orvosról szó sincs benne, pedig ennek működése igen fontos.

A közigazgatás rendezéséről

Arisztótelestől egyszer egy polgártársa azt kérdezte, hogy miként tehetné boldogga a fiat. A nagy allambőlcselő erre a kérdésre azt a feleletet adta: Tedd fiadat egy jól kormányzott állam polgaráva. Csakugyan a földi boldogság utáni vagy lényegesen megcseppan, hogy ha az állam teljesíti az egyesek, a polgarok iránti feladatát, és azok erkölcsi, szellemi és testi igényeinek kielégítéséről gondoskodik. Ég legyen hivatalosa a közkormányzatnak, a közigazgatásnak.

Hogy pedig mi még messze vagyunk ettől az eszményi állapotól, azt az évtizedek szakadatlan törekvése mutatja, meg nem szűnve soha sürgetni a közigazgatás reformálását. De viszont azt sem lehet tagadni, hogy igen sok és fontos lépések történtek időközben is a közigazgatás javítása tekintetében. Jóforman csak a megyei és községi szervezet atalakításáról, javításáról, az ugynevezett belügyi reformokról, a belügyi tarca keretében tartozó adminisztráció atalakításáról van most szó. Ámde ez épen a gerince az egész közigazgatásnak, közkormányzatnak, mivel a törvénynek, az egyes miniszterek rendelkezéseinek végfokban a megyék és a községek a végrehajtói. A törvény azt mondja, hogy a megyei és a községi hatóságok közvetítik az állami közigazgatást. Ezen megyei és községi községek, tehát mintegy ügynökei, de nem saját községei az államnak.

A megyék történeti alapon, de nem természetesen létesültek. Az időközben történt számos kikerekítés sem sokat változtatott a fejlődésnek ezen alapjellen. Ezelőtt körülbelül egy évtizeddel figyelemre méltó dolgot jelent meg Tibád Antal akkori belügyi államtitkáról, melyben az ország statisztikai, kulturális és gazdasági alapokra fektetett új és helyes közigazgatási felosztást tünteti fel előttünk. Ebből a nagy alapossgal kidolgozott felosztásból láthatjuk, hogy mennyire osdi és nem felel meg a mai közigazgatási igényeknek a mostani megyei felosztás, a mely több helyütt majdnem érthetetlen. De még mindig leküzdhetetlenek azok az érdekek, a melyek az új megyei, az új közigazgatási területi egység szerinti felosztás útját állják.

Ujabbban akként akarják a közigazgatási egység és a történeti fejlődés érdekeit kiegyenlíteni, hogy a nagyobb varmegyéket, a melyek különben is többnyire egyesítettek újjan keletkeztek, most újból két-három varmegyére osztják. Pl. Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegyéből két varmegyét akarnak csinálni, hogy úgy a terület és népesség tekintetében ez a több mint másfél millió lakossággal bíró és terület tekintetében akár egy tartománynak beillő óriási varmegyét lehetne a normális megye nagyságára leszalítsák, viszont a szomszédos kisebb megyéket egyesítik vagy arányosan kikerekítik, de a mostani megyékből egyet sem akarnak el-tüntetni a föld színeről.

Egy másik álláspont szerint, mely újabbban mindinkább terjed hódít közigazgatási szakkörökben, a közigazgatási beosztás sulypontja a járasokra esznék. Ezen álláspont szerint a mai megyék keretei megmaradnának. A mostani megyék, melyek évszázados fejlődést képviselnek, érintetlenül maradnának, hanem az egyes megyék keretén belül a járasok beosztása helyesbítették. Ez a járási, a közigazgatási közephatóság erősbítették. Ennek hatásköre terjesztették ki a varmegyei központi hatóság és az egyes községek rovasára. Politikai szempontból igen tetszetős ez az újonnan konstruált járási hatóság, mivel ekként kisebb közigazgatási egységek mellett ugyan, de nagyobb arányosságot lehetne behozni a területi és népességi beosztásnál a mostani megyék keretein belül. A keresztülvihetőség tekintetében is sokkal könnyebb a járási beosztás, mert ez a beosztás egyszerűen varmegyei és belügyminiszteri határozattal bármikor, a konkrét igényeknek megfelelőleg, megváltoztatható. A járási be-

ország megváltoztatásához ugyanis nem kell országgyűlési határozat. Ez nem politikai, hanem tisztán közigazgatási célszervezési kérdés marad. Ennek a járási, közigazgatási központosítás eszméjének egyik hatalmas pártfogója Széll Kálmán jelenlegi belügyminiszter, ki ezt a nézetét már több ízben ki is fejtette, hogy ugyanis az új megyei rendszer a járási hatóságok rendszeréből fog kiindulni.

Epen ellentétben az eddigi kísérletekkel, mely inkább a községi hatóságok köré akarta gyarapítani, a járási hatóságokat pedig egyszerűen megszüntetni. Ekként közigazgatási egységek lettek volna: a megye, a község és a megyétől független városok.

A mi nézetünk szerint a magyarság és a magyar nemzeti állameszme szempontjából sokkal szívesebben partoljuk a járási hatóságok rendszerét. Mi a községeket nem akarjuk kibocsátani a járási és a megyei gyamkodás alól. Nemzetiségi vidékeken valóságos veszedelem lenne a községek függetlenítése, önállósítása. Hisz, ha ilyen nemzetiségi községeket a szabadjára eresztünk, onnét származva lesz a magyarság.

Ezek a községek mindmégannyi fészkel lennének az egységes magyar nemzeti állammal szemben az excentrikus törekvéseknek, csak maradjon meg azon községek hata mögött a régi jó magyar főszolgabíró, ki erélyesen ellenőrzi a községi kupaiktanacs működését: és uszóküldni fogva tartja a nemzetiségi politikusokat. De különben is földműves ország lévén különösen az alföldön, hol a tekes gazdak az év nagy részében kunn a tanyaikon szétszórva laknak, szélesebb hatósági körű községi szervezetnek értelme sem lenne.

Ott pedig, hol a községi élet kifejlődik és a község egy egész vidék központjává lesz, valamint a nemzeti szempontok is indokoltak, könnyítsük meg a községek alakítását rendezett tanácsú városokká, melyeket ma is egy közigazgatási járás szamba vesznek. A község tehát előléptethető, maga egy járás lesz; egy központosítás, mely függetlenítve magát az eddigi járási hatóságoktól, közvetlen a megye alatt fog állani. Ennek megfelelően a járási hatóságok hatáskörét lehetőleg hozzuk összhangzásba a rendezett tanácsú városok hatáskörével. A járási tanács melé állítsuk oda a járási képviselőtestületet, mely jelenleg nincs. Ekként egy alkotmányos, népképviseleti tényező lesz a járás.

Stílszerűség szempontjából is csak helyesüljük ezt a rendszert. Ugyanis a legkisebb közigazgatási egység a kis-község. Kis-község az, a mely a maga erejéből nem tud fenntartani egy saját községi hatóságot. E célból kénytelen szövetekezni több hasonlófajú kis-községekkel. A fejlődés fokát jelenti tehát, mikor már a kis-község nagyközséggé alakul, önálló községi hatóságot alkot, de még mindig a járási hatóság kötelékében marad. A további fejlődés az lesz, ha ez a község rendezett tanácsú várossá alakul, ön maga képviselvén a saját területére nézve járási hatósággal egyenrangú közigazgatási hatósággal. Az analógia abban is meg van, hogy több kis-községnek egy közös alkotmányos tényezője, közös képviselő testülete van.

A járásbeli kis- és nagyközségek pedig egy közös járási képviselőtestületet alkotnak. Ettől emancipálnak magukat a rendezett tanácsú városok, saját képviselőtestületet alkotnak. A községi fejlődés legelső foka lesz aztán, ha a megyéből is kiválnak és a megyével egyenrangú, önálló törvényhatóságot alkotnak.

A mostani járási hatóság utalakítása nem is valami nagy razkodással jár. Amennyiben a mostani járási hatóságok egyszerű képviselőtestülettel kell ellátni és gyamhatósági hatáskörrel kell felruházni, úgy, hogy a járás és a rendezett tanácsú város ugyanazon jelentőségű hatóság legyen. A járás központjának aztán össze vonni a királyi bíróságokat, a királyi a dómházaikat és így mindjárt egy valóságos vidéki központ lesz a járás székhelye. Ekként a közigazgatás lényegesen összpontosítva lesz, ami a nemzeti állameszme tekintetében roppant fontossággal bír. De vizont a községek fejlődésének sem vágjuk útját, sőt biztatjuk arra, hogy iparkod-

janak magukat emancipálni a járástól. Magyárosodjanak, gazdálkodjanak, csinósodjanak, hogy aztan kellő értelmi, erkölcsi és anyagi feltételek birtokában a t. városokká legyenek.

A jövő hó első felében a belügyi minisztériumban összeül a közigazgatási ankétán kerül szóba legelső sorban a közigazgatási beosztás és szervezés kérdése. Ez a szervezési kérdés a legelső és legfontosabb feladat. Ennek a kérdésnek szerencsés és a mi nemzeti különleges igényeinknek megfelelő megoldása képezheti a helyes kiindulási pontját a közigazg. rendezésének. A többi mellékes kérdés már csak az ügymenet gyorsítására, tökéletesítésére vonatkozik. Ez a területi beosztás és hatósági szervezkedés azonban már a magyar állam existenciáját érinti. R.

Ujdonságok

Szentesi, 1900. augusztus 2.

— Adakozás. A múlt számunkban már megírtuk, hogy a gyűjtés Szentesen is megindult a hazajutóbbi közölt román zsidók segítségével. Dr. Hoffer Armin főrabbi és dr. Reis Samu hitközségi cinők indították meg a gyűjtést, mely igen szép eredményre vezetett, amennyiben összesen 300 korona gyűlt össze a kivándorlók számára, melyet már rendeltetési helyére is juttattak. Az adakozók névsora a következők:

A Szentesi zsidó hitközség 29 kor. 60 fill., a szentesi zsidó szentegylet 20 kor., a szentesi zsidó nőegylet 10 k., Czukor Enil 20 k., Hoffmann Jakab 10 kr., dr. Pollák Sándor 10 k., dr. Reis Samu 10 k., dr. Purjesz János 6 k., Brüll Ferencz, Deutsch Mór, Weisz Jakab 5—5 k., Binfalvi Lajos, dr. Czukermann Soma, dr. Ecséri Lajos, Fránki Albert, dr. Hoffer Armin, ifj. Lövi Lipót, Lusztig Antal, Pláger Vilmos, dr. Polacsek Albert, Strasser és König, öv. Valentin Gáborné, Wolfinger Adolf 4—4 k., Czeisler Jakab, Pláger Árpád 3—3 k., öv. Freund Lajosné, Berkovics Armin, Bieier Lipót, Bieier Samu, Csillag Armin, Czukor Lipót, Deutsch David, Feiler Marton, Felsenburg Manó, Fejtszover Izidor, Fiesch Lipót, Fránki Henrik, Füchsel (Bécs), Fusti Molnár Sándorné, öv. dr. Göbl Bertalané, öv. Hegeudis Vilmosné, Herzog Jozsef, Kampier Mór, Kardos Jenő, Kronstein Jozsef, Kurcz Marton, dr. Laszlo Vilmos, Német Jenő, Neufeld Hermann, Neumann Dóri, Neumann János, öv. Pláger Jozsefné, Pollák Marton, Purjesz Henrik, Reichenbach Jakab, Reis József, Rosenthal Gyula, id. Rosner Lipót, Schiffer Markus, öv. Schiller Lipótné, Schwartz Albert, Schwartz Mór, Strasser Sándor, Zuckermann Ignecz 2—2 kor., Mohr Samuel I k. 40 f. Gunst Lipót I kor. 20 fill., Beck Lajos, Berger Soma, öv. Boskovicsné, Eisler Lajos, Ehrenfeld Mór, Felsenburg Mór, Grossmann Lajosné, Hahn Izidor, Hönigsfeld Géza, Kerész Mór, ifj. Klein Ignecz, Klein Jozsef, Kulcsar Samuel, Lieberth Mihály, Lederer Karoly, dr. Lövi Zsigmond, Lövi Sándor, Mannheim Samuel, N. N., N. N., Neumann Manó, öv. Pláger Ignaczné, Róna Zsigmond, Smolka Miksa, Strasser Vilmos, Schwarz Simon, Tabak David, N. N., Weisz Ferencz, Weisz Lipót I—1 kor., Czukor David 80 f., Bieier Jozsef, 60 fill., Felsenburg Benedek, Lövi Lajos, N. N., N. N., 60—60 fill., Klein Karoly 40 fillér. összesen 300 korona. A gyűjtők ez úton fejezik ki halás köszönetüket a nemeslelkű adakozóknak.

— Kirándulás Párisba. Két földink Dr. Berecz Sándor, főgm. tanár és Kiss Gyula, doromsai szolgabíró a tegnapi nap folyamán kezdték meg utazásukat, melynek célja a parisi világkiállítás megtekintésén kívül Franciaország nevezetesebb iparvarosait és az angol fővárost, Londont meglátogatni. Az utazást — mint halljuk — három hétre tervezték a kirándulók.

— Nyaralás a csatornában. A nagy kanikulai meleg furlangossá teszi az embereket. A kinek telik Ostendébe, Baiaion-Füredre, vagy legalább valami eldugott kis erdélyi furdóba megy hűsölni. T. K. szentesi iparos mesternék insagyereke azonban egész akaratlanul részéül azon nyári éle-

zetben, hogy az augusztusi forróság elől néhány órára hűs helyre menekülhetet. A do-log ugyanis úgy történt, hogy épen akkor ment gardája kiküldetésében valahová, mikor H. G. kispiaici úztele előtt egy csúváros kocsi állott. Nem volt épen senki a kocsi körül, mikor a reménytelen ifjúnak az az ötlete támadt, hogy megoldva az ostorsziját eleblá-bojlon vele. Szerencséslegére épen akkor tekintett ki a kocsi gazdája az utcára. Nosza volt versenyfutás! Az ifjú elől, a csúvár utana. Már-már nyakon ragadta az ostorra áhítózo fiatal urat, mikor a gyerek meggillantotta a kispiacon készült kanalíst s gyors elhatáro-zással belemászott. A csúvár valogatott kife-jezésekkel igyekezett kicsalni, de nem sikerült. Végre deléltt tiz órától, delutáni három óráig tartó hűlés után csak rendőri közbenjárassal sikerült napviagra hozni. A hosszas furdó-zés kicsit megátort a gyerekeknek, mert most otthon fekszik beteg. Valószínűleg elmegy örökre a kedve az ilyen mindenesetre kü-lönös passiótól.

— Az egyetemi hallgatók mulatsága. Szokatlan, zajos csilingelés verte fel mar kora reggel a szentesi publikumot világesebb ai-mából: megindult az első villányos vasút. az egyetemi hallgatók népünneplérére nyilt meg, hogy legyen megfelelő közlekedési esz-köz, mellyel a közönséget a mai nevezetes-ségének színlelyébe elszállithassak. — A delutáni vonattal érkeznek meg a kínai boxerek kiket a pesti kínai konzulátus újan szereztek meg tevékeny ifjújak. Hogy a ké-nyelmes kínaiak keleti fényelmével vonul-hassanak be a villányos kocsin nagy zene-szóval szállítják őket. Egyik legérdekesebb, legkiemelkedőbb része lesz a delutáni nép-ünnepléynek a fényes képes lev. lap kiállítas. melynek nagyszerűségéről Untermyler Ernő doskodik. A lev. lapokat mindjárt kézbesítik, gondoskodva discretióról és a garde-damesek beavatkozásának kizárásáról.

Meglepoően muiatott száma a prog-ramnak — mire ismét felhívjuk közönségünk figyelmét — a nagy akadályverseny, melynek versenyzői különböző helyzetűk fognak a publikumnak gyönyörűségét szerezni. Mondanuk sem kell talán, hogy mily megkapó látva-nyosság lesz a fényes tüzijáték, hat Um-bertó király koronája, tavírat, nagy legyözö palma s több efféle lesz bemutatva számos rakétával. Mindennek méltó befejezésül mesés tancvígaiom következik, hol a nagyszamú fi-atalok egy fogják muiatniati holgyünket, minő mulatságban részük még nem volt.

— A fogházra ítelt Sima. A Szegedi Naplóból vesszük át a következő hírt: Egy Szegeden, a büntetőtörvényszék előtt megindult bünpörből kifolyólag Sima Ferencet Szentes város volt képviselőjét sulyosan el-ítélte tegnapi délutáni szentesi járásbíroság. A szegedi törvényszékhez ma jött erről az ítéletről jelentés. Az ítélet előzménytel telve annak szentesi érdekességekkel. Mikor Sima Ferenc va-gyonbuktott lett, vagyonának leltározásával Bolyó Kálmán szentesi hírközgyőzők biztak meg, ki ellen Sima, a leltár elkészítése után, a szegedi törvényszék előtt bünvádi panaszt emelt hamis leltár elkészítése miatt. A szegedi törvényszék, mivel a váp koholt volt, a közigyőző ellen nem indította meg a fenytított, ellenkezőleg, Sima följelentését elküldte a szentesi büntető járásbíroságnak, hogy regal-mazásért vonja felelőségre Simát. Ez meg is történt s a tárgyaláson a közigyőző dr. Pap Duszó, szegedi ügyvéd képviselvé, a járás-bíroság Sima Ferencet ragalmazás miatt pénz-zel meg nem válható egy hónapi fogházra és 10 korona pénzbüntetésre ítélt. Az ítélet ellen a vádlott persze fölébeszt jelentett be s így az ügy a szegedi törvényszék felebb-viteli tanácsa elé kerül.

— Eljegyzés. Czeisler Zsigmond csabai butorgyár képviselője eljegyezte Kraus Józefin kasszaszonyt Papáról.

— öv. Klein Jozsef, kinek több éven keresztül a felsőparton úlete is volt a na-pokban Szentesről véglegesen Félégyházára költözött. Etegeskedése miatt nem búcsúz-hatott el személyesen, ezért ezúton köszönti összes jóbarátait és jó ismerőseit.

— **Gújtogató.** Piti Mariska Vekerhát tanyáján mostanában kétszer is kigyuladtak a tanyaépületek. Mint a rendőrség nyomozása kiderítette a tüzet Sebők József 18 éves bércsügyerek időzte elő bosszúból, mivel elbocsajtották a szolgálatból. Csendőrfédezet mellett bekisérték Szegedre.

— **Hirlapi tisztesség.** Ismeretlen a Csongrád megyei Ellenzék riportere előtt. A múlt számukban megjelent »Tisztelet a bíróságnak« című vezércikkünkre rejeletelva, a közlemény megírásával vagy amint az újdonságból kivethető annak sugalmazásával Széless György aljarasbíró vádolja. Miután a vezércikk a közlemény írójának kezdőbetűjével megvolt jelölve, nem mondunk egyebet a Csongrád megyei Ellenzéknek a hirlapi tisztesség ellen elkövetett újabb főrmédvényére, hogy fenti allitasa hazugság.

— **A házalókereskedés elítélása tárgyában** igen sok vidéki város hozott már szabályrendeletet. Nem hiányzott közülük Szentes városa sem, csak az a különbség Szentes és a többiek között, hogy nálunk nem arravaló a szabályrendelet, hogy végre is hajtassák. Alig van nap, amelyen nem látnánk az utcán házalókat, különféle cikkekekkel házról-hazra járva, és e miatt sok panaszt hallottunk a helybeli kereskedőtől, akik nemcsak a rendőrkapitányságot okolják ezen anomáliáért, de el vannak keseredve a »Szentesi Kereskedő Egylet« ellen is, amely kezdetben igyekezett feladatainak megfelelni, mostanában azonban talán a nyári meleg miatt életelt sem ad magáról. Pedig ezen egylet indítványára hozott meg a fentemlített szabályrendelet is; ámde nem elég valamit kezdeményezni, az egyletnek arra is kellene gondolnia, nem marad-e papíron az üdvös intézkedés. Mi úgy ismerjük a »Szentesi Kereskedő Egylet«-nek vezetőségét hogy szívvel viseli a tagok érdekét, s reméljük, hogy rövid idő múlva nem lesz okuk a kereskedőinknek a hazalás miatt panasza.

— **Futó Mihály jubileuma.** Megérdemelt és szépp ünnepségben fogják részesíteni a várhegyi október 14-ik napján főgymnasium igazgatójukat Futó Mihály urat Futó Zoltánnak a helybeli református lelkésznek nagynevű atyját. Az érdemes férfiú ki már 40 esztendő óta a tanügyi szolgálatában szeretetre méltóságával, jóindulatával és nemese szívvel annyira megnyerte tanítványainak szeretetét, hogy azok megünneplik hivatalba lépésének 40-ik évfordulóját. A tanítványok és alkalommal alapítványt tesznek az érdemes igazgató nevére is ez úton is felhívják mindazokat a kik Futó Mihálynak tanítványai voltak, hogy adományaikkal járuljanak az alapítványhoz és az e célra szánt összeget Antal takarékpénztári vezérigazgatóhoz Hódmező-Vasarhelyre küldjék.

— **Perfidia.** Lapunkban bátorodunk elmondani, Molnar Jenő beszámolójáról, hogy annak nincs semmi értelme, mert a képviselő úr nem tett semmit a kerület érdekében. Ezért a merészségért a »Csongrád megyei Ellenzék szerkesztője pimaszul megtámad bennünket. Neki lehet. Neki mindent szabad, mert nincs becsülete nem vonható felelőségre. Mi se törődünk vele. Ez a redves kutya csak hadd ugasson minket nem zavar meg becsületes munkánkbán. Csak nevetünk az ostoba egyszerűsége.

— **Hasznos könyv.** Hasznos könyv jelent meg a napokban gymnasiumunk kiváló tehetségű és szorgalmú tanárától, Dr. Bercz Sándortól »Latin synonymák« cím alatt. A tanügyi irodalom terén nagy szolgálatot tevő, üttörő munka célja, hogy a fiatal diákeembereket minél könnyebben módon vezethesse be a latin nyelv és classisus irodalom titkaiba. Bercz tanár úr ugyanis óriási fáradtsággal és türelemmel több esztendő óta összegyűjtötte, s lehetőleg cselemben csoportosította a latin nyelv összes hasonló értelmű és alakú szavait és kifejezéseit. Biztosra vesszük, hogy ezen practicus tankönyv — érdeme szerint — rövid időn az egész ország középiskolaiban el fog terjedni.

* Margit-crém. Kevés hölgy van az

országban, ki a Földes Kelemen híres aradi gyógyszerész ezen kiváló arckenőcsét nem ismeri. Ugyanis az összes szépitő szerek között a Margit-crém örvend a legnagyobb kelendőségnek, mert teljesen artalmatlan, sem higanyt, sem ólomot nem tartalmaz, a bőr mindennemű tisztátalanságát, szeplőt, pattanást, stb. néhány nap alatt eltávolítja és az arcot széppé, üdévé varázsolja. Nagy tégely 2, kicsi 1 korona Kapható a készítőnél és minden gyógyszerertárban. Utánatöktől óvakodjunk. (1.)

CSARNOK.

Kirándulás Mucsára.

A budapesti írói körök egyik zseniális tehetségű ifjú tagja városunkban üdül, — a hova is orvosai küldték levegő változtatás, főleg pedig megrongált egészsége helyreállítására nem győzven neki eléggé lelkére kötni a napfürdő használatát és a »rikli« kúrát. (Nevét nem árulhatom el — a nyilvánosság ellenkezik az ő szerénységével)

Ez a kiváló barátom az elmúlt héten aláírásokkal ellátott igen szép levelet kapott a közel Mucsai fiataliságtól, melyben tudatják vele, hogy ők a nagy Petőfi halálának ötven évfordulója alkalmából gyászünnepeket akarnak rendezni ha ezen ünnepségre a szerző oda adná nekik »Petőfi ébredése« című prólogját — nem csak hogy örök hála lennének köztöleze, de a világ, (vagy legalább is Mucsai) legboldogabb embereivel tenné őket. Amig tehát egyfelől a hazafias cél érdekében kéri e nagylelkűségre, másfelől kitüntetésnek fogják venni, ha az ünnepségre körükben üdvözölhetik.

Kitűnő barátom — mint mondom, maga a megtestesült szerénység — de tekintet a nemes célt, s örömmel tette postára a kivánt prólogot, egyttel elfogadta a mucsaiak megtisztelő meghívását.

Petőfi halála napjának ötvenedik évfordulóján tehát a szentesi gyöngyfiataliság négy szemérszedt tagja az ünnepeket szerzővel együtt útra kelt Mucsai felé.

Remek idő kedvezett az utazásnak, világos idő volt — a mint Banffy bacsi a vásárhelyi posztos rendőr nevezi a negyven fokos meleget.

De »a hazaért mindent« jelszóval indulunk el, nem csüggedünk, mert nem volt szabad csüggednünk.

A mint egy első osztályú fulke »hús« párnáin elhelyezkedtünk, kezdetét vette a kellemes időnek megfelelő toalette cinalás: először a kabát került le rólunk, később a mellény, nyakkendő ing . . . . . és a »többi« egész a végletekig. Csak a belépő kalauz intélszavára engedtünk, aki is diszcréten felszólított, hogy a vasúti »alkalmazkodóstan« ennyit és ennyi paragrafus értelmében — az utitársak iránti kiméletből legalább valamit vegyünk magunkra. Egy jó fajta szivar azonban meglágyított kalauzunk a nélkül is olvadozó szívét, s mi továbbra is pongyoláinkban maradhattunk.

A ruhákat azután kiakasztgattuk a kupé ablakán s míg azokat a langyos szellő szárítgatta, vidáman tárgyaltuk az ünnepelelyeit.

* Fehérruhás . . . tanító fogadott bennünket az állomáson.

»Nekem jutott a szerencse« . . . kezdte ez alkalomra készített üdvözlő beszédét.

Negyven Celsius foknyi melegben üdvözlő beszédet hallgatni — ez több, mint az éhenhalás s kínosabb Tantalus kínjainál. No hat gyönyörökre sok lett volna.

Akar illik, akár nem illik, kit hagytuk a tanítót az ünnepi beszédjével együtt. Visszavészfordulva lattuk meg hogy szónokol, élénk gesztusokkal kíséri beszédjének egy-egy szebb részét. Az ünnepi láz annyira erőt vett rajta, hogy nem vette észre eltávozásunkat.

A mucsai fődepó előtt egy tagból álló egyetem i ifjúság fogadott bennünket, biztosítván számunkra a legjobb helyet.

Hát jó helyünk is volt az bizonyos. Különösen nekem, ki a papszakácsmé és a hentesné között diszelegtem, olvadoztam,

Előadás előtt még megnéztük a város nevezetesebb pontjait (artézi kutat, repülő sóbányát, az ezeréves jégvermet stb.) Ezután betértünk a néptáncmulatságba, onnan azonban a vendégszerető féltékeny fiataliság a lehető legrövidebb úton eltávoztunk bennünket. A futás ezáltal valóban hasznos volt, — ismerve a falubeli nép bicskázásra való hajlandóságát.

De essék szó most már az ünnepelelyről is. Egész lelkét, tudását öntötte bele fiatalisága a nyolc valogatott számból álló programba.

Az est fénypontja természetesen ifjú barátunk prólogja. volt.

Hét szer hivatka a világot jelentő palincsokra, hét szer viszhangzottak a szerző nevével depó falai, — ki is rövid, meghatottságtól remegő szavakban köszönte meg szerinte meg nem érdemelt kitüntetését. Még az ünnepelely után sem szűnt meg a lelkesedés, teifelszandit kitűnő barátunk neve az asztalok között.

Vacsora után tánc következett. Zenét egy — bizonyára Petőfi halálán — busuló lehangolt zongora s egy jól konzervált fésű szolgálatot.

Hanem azért nagyon jól mulattunk. Hogy a mucsai lányok szívét rabláncba ne vertük volna, arról szó sem lehet, Külön külön mindegyiknek meg kellett ígérni, hogy anizsak kártyát küldünk nekik, még pedig minden nap.

No hat ez is sok lett volna gyönyöröknek. Különben lehet ez a nembaromságot másképpen is magyarázni: nagyon anyagias világban élünk, semmi idealizmus!

A visszautazással ismét baj volt! a legközelebbi vonatot megvári (reggel 9 óra) megint nagy adag lett volna gyönyörűségnek, nem volt hat mit tenni mást; megfogadtuk Mucsai egyetlen vízhozó kocsiból átalakított fiakkerjart, nagynehezden elhelyezkedtünk rajta mind az öten, s reggeli három órakor útra kelünk hazánk felé.

Az utat — kisebb kalamitásokat leszámítva — szerencsésen tettük meg. En álmos fejvel a bakra kerültem s csakhamar el is aultam. Öreg kocsisunk hasonló állapotban volt s addig-addig bolygott felém, hogy egyszer aztán engem is kibőlgattat a kocsi-ból, Egy kék foltot most is viselek a laholo, egyébb hibám nem esett. Másik barátunk drága pénzen szerzett vadonatúj kalapját vesztette el.

Keserves könyhullatások között kereste barátunk a kalapját egy jó fél óráig, de sem hogy még egyszer Mucsaiig visszamenjen, hagyta ékességét.

Reggeli hat órára megérkeztünk s kiki nyugodni tért kipihenni az éjszaka fáradaimait,

* * *
Hölgyeim és uraim! ajánlom szives figyelmükbe a mucsai kirándulást. Naponta két-szer vonat közeledek; permentes országúton jó kocsival az ut még kellemesebb. Kitűnő ételék és italok a fődepóban. Pompás tisztai szabad fürdő. Nagy látványosságok. Repülő sóbánya. Tessék!
Sz.—y.

KÖZGAZDASÁG

Baromfi tenyésztés hasznos alapon.

A baromfi tenyésztésünknek mult számokban leirt irányítása — nagyon lényeges és fontos azon szempontból is, hogy így biztosítva vagyunk miszerint termékeink cél-szerű, és egyenlegelembe voltakna fogva külföldön a kereskedelembe nagyobb keresletnek fognak örvéndni.

Mielőtt azonban tovább mennék, vagyis beszámolnék a tyúktenyésztés tényleges szaraz hasznáról, még szükségesnek tartok egyet mást baromfi tenyésztésünk hibái, és a jövőben követendő eljárásáról elmondani.

Szemünkre vethetik, hogy nálunk a baromfi tenyésztés anyag, kis kivétellel majdnem mindenütt kiegyenlítettetlen. Igaz, hogy ezen hiba a baromfi tenyésztésünk nem minden ágazatban van meg, például, sem a lúd

sem a bacsa sőt még a pulyka tenyésztésnél sem olyan nagy, mint a tyúk tenyésztésünké, mert ha nézzük, ugyan azon a tanyán és udvaron öt-hat féle faj keverék van — s csak nagyon ritkán lehet oly baromfi udvarra akadni melynek tyúk állománya egyféle vagy egyforma. Hogy a baromfi tenyésztésünk ilyen aránytalan, onnan van, mert már 40—50 évvel ezelőtt beláttuk, hogy a mi magyar baromfiainknak az a hibája hogy kicsi, úgy a testük, mint a tojásuk, és ezen hibán segített hozzá nyúltunk minden rendszer nélkül a legkönnyebb javítási módhoz, minden előre megállapított keresztelési rendszer nélkül. A keresztelésre mindenki olyan fajtát vett amelyhez legkönnyebben jutott, és az eredmény az lett, hogy a különben sem egyöntetű anyag még egyenlőtlenebbé vált, habár a test nagyság keresztelés által mégis többé-kevésbé javítva lett.

Nem boszorkányság ez, egy kis akarat kell hozzá egy kis aldozattal, hogy a már megszokott, gangosjárású magyar kakasunktól megszabaduljunk, — és e helyett olyan tenyész anyagot szerezzünk amely nekünk éppen beillik és ajánlatos, melyet már a mult számokban elég bőven le is írtam. — De térjünk át baromfi tenyésztésünk hasznos voltára és ezt bizonyítsuk be számokkal is.

Könnyebb számítás végett vegyünk csak egy tyúkot egy tyúknal az átlagos tojás termelék körülbelül 120—140 darab, ebből vegyünk költésre 19—21. darabot a többi átlagos árban 5 fillérrel számítva: kapunk az eladott tojásokból 5 kor. 50 fillért. Számítsuk már most hogy az elültetett 21 tojásból 15 darab csirkét felnevelünk — ha úgy tartjuk és gondolkozunk mint a mult számban le is írtam ezt vegyük darabonként 60 fillérrel, ez kitész 9 koronát, tehát ez az egy tyúk melyet fentebb említettem a számadás könyvésségéért 14 kor 50 fillért jövedelmez.

De tudjuk azt is hogy egy tyúknak a tartása mibe kerül évenként. Vagyis tyúkjaink élelmezésénél vehetünk 8 hónapot, amikor az udvarban egyebet is talál: gilisztát a trágyadombon s minden féle rovarokat stb. tehát csak 1 tized liter árpát kell nekik adnunk. A téli négy hónapon keresztül pedig ahol a tyúk semmit nem talál, erősebben kell etetnünk, számítsuk naponta 3 tized liter tehát összesen 60 liter árpa kell vagy ehhez hasonló szemes eleség. Számítsuk még ehhez a kakas tartásra való eleséget — 15 tyúkra egy kakast ennek miután apaállat a takarmányozása, kell hogy erősebb legyen, vagyis 3 tized átlag naponként, körülbelül 100 liter eleség. Ennek egy tyúkra jut a 15-öd része vagyis 7 liter pénzbe átszámítva körülbelül 8 korona hektoliterenként. Ha hozzá vesszük még a meszelést takarítást, egy-egy tyúkra 50 fillért, kerül tehát egy tyúk évenként 6 koronába, így ezek szerint egy-egy tyúk jövedelmez 8 kor. 50 fillért. Ellenben ha baromfi tenyésztésünket okserrel kezeljük vagyis nemcsak fajt használunk annak a hasznossága még nagyobb lesz. Lattam olyan baromfi gazdaságot is ahol minden tyúk átlag 20 koronát jövedelmezett

Homoki.

Nyílttér.

A szentesi ev. ref. egyház

gondnoki hivatala részéről értesítettnek az ev. ref. egyház adófizető tagjai, hogy az egyháztanács 7/1900. sz. határozatával az egyházi adók — épen úgy, mint az állami adók — évenyedenként tétettek esedékessé. Figyelmeztetnek tehát az adófizető egyháztagok, hogy a harmadik évnegyedre esedékessé vált egyházi adótartozásukat legkésőbb augusztus 15-ig igyekezzenek befizetni, mert azontul már 5% késedelmi kamat fog szedni.

Szentes, 1900. aug. 5-én.

Gondnoki hivatal.

Mint hogy a tavasz előrehaladásával osemöt, gyermeket és felnőttest egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olosó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavasi és nyári évszakokban kedvelt élvezetszerként szerepel, másrészt, mert szén-savtartalmánál fogva, specifikus óvó-szer is a tífus, cholera és a gyermek tífoid-szerű tavasi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bántalmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglévő gyomor- és bélhurutos gyermekeknek és felnőtteknek gyógyítja. Kellemesen hatván be szén-savánál fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermek lázas megbetegedéseinek pedig nélkülözhetetlen, hűvös, hűgnyitó és a szomjait ostitató hatásánál fogva.

ez Kedvelt borviz. ez

A mohai Ágnes-forrás
kezelősege.

24—13

Főraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. udvari szállító

Budapest, V., Erzsébet-ter 8.

Kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Dr. MATÉFFY FERENC
Írás-szerkesztő BÁNFALVI LAJOS.

8206/900.

Hirdetmény.

Figyelmeztetnek mindazon adófizető polgárok, akik bárminéven nevezendő adóhátralékban vannak, hogy tartozásaikat a lehető legrövidebb idő alatt lefizetni igyekezzenek — mert ellenesetben a hanyag adófizetők ellen a végrehajtási törvény 1883. XLIV. t. cz. 67. §. fog a legszigorúbban alkalmaztatni.

Schleier István,
h. ad. tanácsnok.

Dr. Lakos Imre,
polgármester.

Kiadó lakás.

Szathmáry Lajos lisztkereskedő házában 2 padolt szoba, konyha, kamra, padlás és egy utcza irodahelyiség teljes berendezéssel, azonnal kiadó. — Értekezni lehet a tulajdonossal.

Babós Jánosné

Királysági 5 fertály tanya földje tanyaépületekkel és Mucsiháti 23 hold kaszálója 5 évre kiadó. Értekezni lehet Babós Józseffel. II. 28 sz. vagy Babós Sándorral.

Dr. Ecséri Lajos és neje

Fábián-Sebestyén község határában fekvő belső fábiáni és rekettyési földjei kisebb nagyobb részletekben, kedvező feltételek mellett eladók. 3—1

A Csongrádmegyei takarékpénztár

tulajdonát kepező volt Vida Szűts Sándor II. tized 292. számú háza szabad kézből eladó, bővebb felvilágosítást ad a

Szentes-vidéki takarék.

Dékány Lajos

I. tized 603. számú háza kedvező feltételek mellett eladó. — Értekezni lehet fenti szám alatt a tulajdonossal.

VARGA BÉNIÁMIN lapistói 38 hold tanya földje több évre haszonbérbe, esetleg teles munkálatra kiadó.

Nagyhegyi 950 nrsz. szőlője eladó.

I. tized 308. sz. házában egy sarok bñl helyiség azonnal kiadó.

FELHÍVÁS.

Felkérnem mindazokat, — kik Mayer Vilmosnál vásároltak sorsjegyeket, vagy az általa alakított 100 drb. nyolczados sorsjegytársaságba beléptek — s: új érdekeikben, folyó hó 5-én, vagyis ma délelőtt 11 órakor a Petőfy-kávéházban megjelenni sziveskedjenek.

Szentes, 1900. augusztus 4.

Az érdekelték megbízásából:
Strasser Sándor.

Özv. Vas Lajosné

303 sz. házában együtágas utczai helyiség kiadó. Ugyanott néhány drb. bútor minden elfogadható áron eladó.

Zsoldos János pankotai 110 hold földje eladó vagy haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet Szűcs Dániellel. 2—1

Soós Imre III-ik tizedbeli lakosnak alsórti

földje egészben 3, esetleg 5 évre haszonbérbe kiadó.

Czakó Istvánnak Mucsiháti 30. sz. 68 hold földje tanyaépületekkel és fás-kerttel együtt eladó, melyből 12 hold herekaszáló. — Értekezhetni lehet a helyszínen a tulajdonossal.

1136/1900. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Atulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a szentesi kir. járásbíróság 1900. évi V. 696. számú végzése következtében Kiss Zsigmond ügyvéd által képviselt Francz M. Rhambert javára öz. Kalpagos Szabó Jánosné alsórti lakos ellen 528 korona 22 fill. s jar. erejéig 1900. évi június 30-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján les felülfoglalt és 736 koronára becsült következő ingóságok u. m. sertések és más tárgyak nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a szentesi kir. járásbíróság 1900-ik évi V. 696/2 számú végzése folytán 528 kor 22 fill. tökérvétel, ennek 1899. évi december hó 29 napjától járó 5 százalékos kamatai, 1/4 százalékos váltó díj és eddig összesen 99 korona 48 filléren biróilag már megállapított költségek erejéig Alsórtén, végrehajtást szenedvezt tanyai lakásán leendő eszközésére 1900. évi aug. hó 10. napjának d. e. 10 óraja határidőül kitzitetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingós. az 1881. évi LX. t. c. 107. 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltattak a szakra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szentesen, 1900. évi július hó 27 napján.

Végh Sándor,
kir. bir. végrehajtó.

Gyomorbetegeknek.

Mindazokna., akik meghűlés, vagy gyomortúlterhelés, elégtelen, nehezen emészthető, nagyon forró vagy nagyon hideg ételek élvezete vagy rendetlen életmód folytán gyomor bajt, nevezetesen:

gyomorkatarust, gyomorgörccsöt, gyomorfájást, nehézesztést vagy gyomor elnyálkásztást kaptak, czennel egy kitűnő haziszert ajánlunk, melynek kitűnő gyógyhatását évek hosszú sora kipróbálta. Ez a szer a jól ismert

emésztést elősegítő és vértisztító Ullrich Hubert-fele növény-bor.

Ez a növénybor kiváló, gyógyerejű füvekből jó minőségű borral készül és erősíti fel a szervezetet, az ember összes emésztési szerveit, a nélkül, hogy hashajtó volna. A növénybor eltávolítja a véredények minden akadályait, megtisztítja a vért minden betegséget előidéző, rossz anyagtól és jótékonyan hat az új, egészséges vérképződésre.

A növénybor kellő időben való használata folytán a gyomor bajok többnyire már csirajukban elfolytatnak. Nem szabad volna hat késni, az erős, maró, egészségromtó szerek fölött annak adni az előnyt. Minden körjel, mint: fofájás, febfőgés, gyomorégés, fe.füvödöttség, hányinger, melyek régi makacs gyomorbajnál lépnek fel hevesen, már e kitűnő bor 1—2 szeri élvezése által megszűnik.

Székrekedés és annak kellemetlen következményei, mint kólika, szivdobogás, almatlanság, valamint a maj, lép és végbél vértorlódásai (aranyeres bantalom) gyorsan és alaposan megszüntethető a növénybor által. A növénybor megszüntet minden nehéz emésztést, zsongítóan hat az emésztési szervekre és könnyű székeles utján eltávolít a gyomorból és belekből minden zavaró anyagot.

Sapadt, senyvedt arcszín, vérszegénység, elerőtlenedés többnyire a rossz emésztés, hiányos vérképződés és a maj beteges állapotának következményei. Tejes étvágytalanság, ideges elernyedés és kedély-lehangoltság, valamint gyakori fofájás és almatlan éjek mellett az ilyen betegek gyakran sorvadnak lassan el. A növénybor új ösztönt ad az elgyengült életre. A növénybor fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést és tapasztalozást lecsillapítja a felizgott idegeket és új erőt, új életet teremt a betegnek. Szemléltető kísérő és közzinó irat bizonyítja ezt.

Növénybor kapható 1 fnt 50 kros és 2 fntos palackokban, Szentesen, Szegváron, Csongrádon, Mindszenten, Magocson, Oroshazán, Banaifalván, Nagyszénáson, Csorvasón, Kondoroson, Csepán, Alparon Kun Szent Mártonban, Tiszaföldváron, Tiszakürtön, Újkecsen, Cibakházán, Öcsödön, Szent-Andráson, Szarvason, Félégyházaon, Majsán, Hm. Vasváryon, Somszonon, Földeskon, Sandorfalván, Dorosmon, Szegeden valamint az ország minden kisebb és nagyobb községei gyógyszerárjaiban.

A Gömbös tölgy gyógyszerár Szentesen, eredeti áron szállít növénybort Magyarországon minden községbe.

Orizkedjünk utáztatoktól.

KIFEJEZETTEN

ULLRICH HUBERT-fele növénybort kérjünk.

Növényborom nem titkos gyógyszer. Alkatrészei: malagabor 450,0, borszesz 100,0, veresbor 240,0, maggal-szőrp 150,0, cseresznye-szőrp 320,0, manna 30,0, anizsmag, kömény, Ionagyökér, amerikai erőgyökér, gencianagyökér, és kálmosgyökér, mindegyikből 100. Ezek az alkatrészek összekeverendők.

12-2

Nagy

bútorreladás!

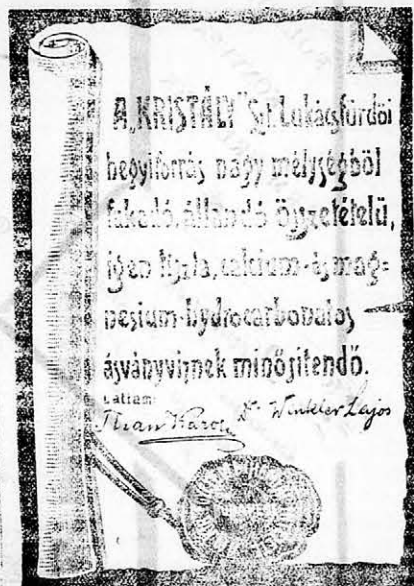
Rendkívül olcsó árak!

Jelinek B. A. és fia

bútorárúházában

BUDAPEST, VII. kerépesi-út 8. szám.

3-3 Földszinti helyiségek.

Kapható Szentesen: Depszer Károly, Szepesi Sándor és Bartha Sándor kereskedésében.

THIERRY A. mell- és gyomor-balzsamát

(amelyet az egészségügyhatóság megvizsg.)

Csak ezzel a törvényesen bejegyzett védőjeggyel valódi.

LONDON.

Chief Office S. W.

4- Brixton Road.

Főraktárak:

Bourmann,

Angol-India.

Agén. Zágráb.

Algier.

Amsterdam.

H. Sanders, Ro-

kin S.

Basel.

Szt. János gyógy-

tár, W. Kratz.

Belgrad.

Nikola A. Delini,

gyógytár Mihály

fejlelemhez,

Központi raktár

Szerbia részére.

Berlin. C.

Bologna.

Bruxelles.

Pharmacie Ch.

Delacre & Co.

Budapest,

Török J.

Dr. Egger L. és J.

Cairo.

Cöln a. Rh.,

Noris.

Debreven.

Eich, Luxemburg.

Schmidt P.,

gyógyász.

az egész világ kedveli és mindenütt keresik. Csak akkor valódi, ha az oldalt látható "T" betű, a törvényszéknel bejegyzett "papka"-védőjeggyel van ellátva. Földművelhetetlen szer minden mell-, tüdő-, maj-, gyomorbetegségen ellen stb. köleség 52—18 is kitűnően hat és sebet gyógyít.

Egy próbatéveg bérmentesen 1 korona 40 fillér.

Széjjelküldés csak előzetes fizetés esetén.

THIERRY A. centifoliakenőcse

(csodakenőcsnek nevezik)

utólrhetetlen szívó erejű és gyógyítóhatású. Operációkat a legtöbb esetben fölölsegessé teszi. E kenőccsel egy 14 éves gyógyíthatatlannak tartott csontszűt, újabban pedig egy 22 éves rákszerű bajt gyógyítottak meg. Antiszeptikus és gyógyítóhatású mindenféle seb gyuladásánál.

Próbatéveg bérmentesen 1 kor. 80 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldj meg

Óvakodjanak utáztatoktól és kerüjék az értéktelen, úgynevezett házi kenőcsöket s más efféleket.

Cim: A. Thierry, gyógyszerár és gyár a Védőangyalhoz, Pregrada Pragerhot felé, a Déli vasút mentén.

Prospektus ingyen és bérmentve.

E szernek sohasem romlanak meg és jó azokat használatra készen a házban tartani. Az összes művelt államokban bejegyzett védőjegyeimnek utáztatát a törvény üldözi.

Asigee, Dordogne, Kopenhága,

fabriken farma.

Milánó,

A. Bertoloni,

Malmö, Sevrige.

Apot. Lejonet.

Nantes,

Pharmacie

C. Fredet,

Nápoly, Palermo.

Páris,

Pharmacie

franaise, 1 & 3,

Place de la Re-

publique, Phar-

macie Deprey, 11

Rue des francs

Bourgeois,

Prága,

Róma,

Corso, Agenzia

del Policlinico.

Roubaix,

Pharmacie

F. Gerrath,

Sarajewó.

Szeged,

Temesvár.

Trieszt, Venecia.

Wien, Zürich.

Csak ezzel a törvényesen bejegyzett védőjeggyel valódi.

Legkellémesebb, legkitűnőbb és leiközöheretien

FOGTISZTÍTÓ SZER tubusokban

Törvényesen védve.

1 tubus 60 fillér (30 krajcár.)

Mindenütt kapható.

6 drb. díszes dobozban, 3 kor. 60 fill. bérmentve.

Egyedül készítő és fősztéküldési raktár:

SCHWARTZ illatszergyára

7-6 hygien, kosmet. laboratórium

Budapest, Damjanich-utca 28.

Gyári raktár és fiókület: Temesvár: Színház épület.

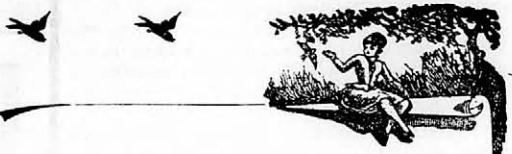
LEGOLCSÓBB KÖNYVNYOMDA

A

„SZENTES és VIDEKE” KÖNYVNYOMDÁJA!

FOLYÓIRATOK
KÖNYVEK
ZÁRÓ ÉRLEGEK

KÖRLEVELEK
KERESKEDŐI
NYOMTATVANYOK

Abenyegzői
Báti meghívók, Tánczrenaek
Diszokmányok
Szalag-aranyzás

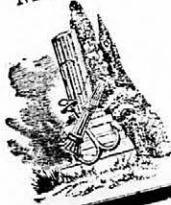
Kecseteldi
Egyezési kártyák
és más kivitelben

Diszmunkák
több színnyomásban is

GYÁSZJELENTÉSEK

GYÁSZSZEGÉLYŰ
NÉVJEGYEK

RAKTARON
ÜGYVEDI
NYOMTATVANYOK
NYOMTATVANYOK
ADÓINTÓ-
CZÉDULÁK
JUTANYOS ÁRBAN

S Z Á M L A K
LEVÉLPAPIROK ÉS
BORITÉKOK
I E G Y Z É K E K
VONALOZOTT
ÜZLETKÖNYVEK
RENDELÉS SZERINT

„SZENTES és VIDEKE”

SZERKESZTŐSÉGE ÉS HIRLAPKIADÓHIVATALA
KOSSUTH-ÚTCZA, (POLLÁK-téle HÁZ.)

ÉOÍFIZTÉSEKET ELFOGAD — HIRDETÉSEKET VALAMINT NYILTTÉRI KÖZLEMÉNYEKET
A LEGJUTÁNYOSABBAN SZÁMIT FEL.

